

Motion till riksdagen 2020/21:1321

av **Maria Stockhaus m.fl. (M)**

Bostadsbyggande som riksintresse

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att bostadsbyggande ska anses vara ett riksintresse och att regeringen bör tillsätta en ny utredning i syfte att få en bättre avvägning mellan riksintressen och bostadsbyggande och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I miljöbalkens fjärde kapitel har riksdagen pekat ut ett antal geografiska områden som i sin helhet är av riksintresse. Områdena, som i de flesta fall är stora, har pekats ut med hänsyn till de stora natur- och kulturvärden som finns i dem. För samtliga utpekade områden gäller att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön inte får medföra att områdenas natur- och kulturvärden påtagligt skadas. För vart och ett av områdena gäller dessutom särskilda förbud eller krav på hänsyn. Dessa krav måste också vara uppfyllda för att exploateringsföretag och andra ingrepp i miljön ska vara tillåtna.

I Stockholms län finns många utpekade riksintressen. De utgör ett av de hinder som finns för att kunna bygga de bostäder som Stockholmsregionen så väl behöver, bostäder som är en förutsättning för att ungdomar ska kunna flytta hemifrån och en förutsättning för att företag ska kunna växa och utvecklas i Stockholmsregionen.

För att locka investeringskapital krävs att kommunerna kan erbjuda tillräckligt attraktiva bostadslägen. Dessa konkurrerar ofta med andra intressen i form av till exempel riksintressen för naturvård, strandskydd, friluftsliv, kulturhistoria eller biologisk mångfald.

Balanseringen av statens riksintressen och lokalsamhällets intressen var av lagstiftaren under 1090-talet tänkt att göras i en dialog där lokalsamhällets behov vägdes mot statens i syfte att i varje enskilt fall söka lösningar som gynnar båda parter. Det som var tänkt som underlag till en dialog blev istället en otydligt formulerad miljölagstiftning och tolkningen har överlämnats till sektorsmyndigheter och länsstyrelser. Det

har lett till absoluta förbud som inte väger marginalnyttan av olika intressen mot varandra.

Riksentressen vinner över lokalsamhällets behov oavsett nyttan för staten och kostnaden för lokalsamhället. Detta är en asymmetri som har gjort att bostadsbyggandet nedprioriterats jämfört med andra intressen.

En riksentresseutredning med direktiv om minskning av riksentressenas omfattning till förmån för bostadsbyggande genomfördes 2015–17. Men tvärt emot dess syfte resulterade den istället i förslag på ytterligare riksentressen och ett konstaterande att bostadsbyggande inte behövde få högre prioritet.

Idag har över 56 % av Sveriges yta på grund av riksentressen begränsningar vad avser planering och utveckling (Riksentresseutredningens betänkande Planering och beslut för hållbar utveckling SOU 2015:99).

Sverige behöver i närtid ha ett nybyggande som motsvarar behovet och efterfrågan av bostäder. För att åstadkomma det måste olika intressen balanseras mot bostadsbyggandet på ett bättre sätt än vad som sker idag.

Bostadsbyggande måste ses som ett riksentresse; inte minst i Stockholmsregionen är möjligheten att bygga nya bostäder en förutsättning för utveckling och tillväxt. Regeringen bör tillsätta en ny utredning med tydliga utredningsuppdrag som innebär att bostadsbyggande ses som ett riksentresse. Fokus behöver vändas från begränsning och förbud till att skapa bra förutsättningar för lokalsamhällets utveckling.

Maria Stockhaus (M)

Alexandra Anstrell (M)

Margareta Cederfelt (M)

Magdalena Schröder (M)